

**Plán péče o přírodní rezervaci V pískovně
na období 2021–2030**

RNDr. Zdenka Hroudová, CSc.

2019

a) Základní údaje o chráněném území a jeho ochranném pásmu

1. Evidenční číslo: 1209

2. název: V pískovně

3. kategorie ochrany: přírodní rezervace

4. údaje o vyhlášení:

a. druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno: vyhláška

b. název orgánu, který předpis vydal: Národní výbor hl. m. Prahy

c. číslo předpisu: 5/1988

d. datum platnosti a datum účinnosti předpisu: 4. 7. 1988, 1. 9. 1988

5. překryv s územně-správními jednotkami:

a. kraj: Hlavní město Praha

b. obec s rozšířenou působností: Hlavní město Praha

c. obec: Hlavní město Praha

d. katastrální území: Dolní Počernice, Hostavice

6. překryv s jinými chráněnými územími:

a. národní park: ne

b. chráněná krajinná oblast: ne

c. jiný typ chráněného území: ne

7. překryv se soustavou Natura 2000:

a. ptačí oblast: ne

b. evropsky významná lokalita: ne

8. poloha zvláště chráněného území a jeho ochranného pásma a jejich výměra:

Příloha 1. – Orientační mapa s vyznačením území PR V Pískovně

Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí:

Přírodní rezervace

Katastrální území: 629952 Dolní Počernice

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
1360/1		ostatní plocha	neplodná půda	871	19275	19275
1360/2		zastavěná plocha a nádvoří		871	19	19
1359/1		ostatní plocha	jiná plocha	871	14558	14025
1358		ostatní plocha	neplodná půda	871	5635	5635

1357/1		ostatní plocha	jiná plocha	871	10533	9518
Celkem						48472

Katastrální území: 731722 Hostavice

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
918		ostatní plocha	dobývací prostor	58	28735	28735
Celkem						28735

Ochranné pásmo

Katastrální území: 629952 Dolní Počernice

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
1355/1		trvalý travní porost		871	3361	3361
1355/3		trvalý travní porost		871	29381	29381
1356/1		ostatní plocha	nepłodná půda	871	8157	8157
1356/2		ostatní plocha	manipulační plocha	868	2017	2017
1356/4		ostatní plocha	manipulační plocha	868	360	360
1357/1		ostatní plocha	jiná plocha	871	10533	1015
1359/1		ostatní plocha	jiná plocha	871	14558	533
1362/1		ostatní plocha	jiná plocha	871	8939	8939
1362/2		zastavěná plocha a nádvoří		871	21	21
1363/1		trvalý travní porost		10002	512	512
1363/2		trvalý travní porost		871	1743	1743
1364		ostatní plocha	jiná plocha	871	194	194
1436/1		vodní plocha	rybník	871	50056	50056
1436/3		ostatní plocha	jiná plocha	871	989	989
1436/4		ostatní plocha	jiná plocha	871	18	18
1436/5		ostatní plocha	jiná plocha	871	6	6
1436/6		ostatní plocha	jiná plocha	871	34	34
1436/7		ostatní plocha	jiná plocha	871	151	151
1436/8		ostatní plocha	jiná plocha	871	129	129
1436/9		ostatní plocha	jiná plocha	871	1951	1951
1436/10		ostatní plocha	jiná plocha	871	40	40
1436/11		orná půda		871	1827	1827
1640/1		vodní plocha	koryto vodního toku přorozené nebo upravené	871	442	442
1640/2		vodní plocha	koryto vodního toku přorozené nebo upravené	871	48	4
1640/3		vodní plocha	koryto vodního toku přorozené nebo upravené		14	14
1640/4		vodní plocha	koryto vodního toku přorozené nebo upravené	60000	194	194
1640/5		vodní plocha	koryto vodního toku přorozené nebo upravené	871	43	43

1640/6		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	871	5	5
Celkem						112280

Katastrální území: 731722 Hostavice

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
905/1		trvalý travní porost		490	58141	58141
905/2		trvalý travní porost		10002	9030	9030
905/3		trvalý travní porost		10002	1229	1229
912		trvalý travní porost		490	28986	28986
913		ostatní plocha	jiná plocha	490	1526	1526
914		trvalý travní porost		623	5231	5231
915/1		ostatní plocha	jiná plocha	490	1224	1224
915/2		ostatní plocha		58	814	814
916/4		ostatní plocha	jiná plocha	490	1594	1594
916/5		ostatní plocha		58	540	540
916/6		ostatní plocha		58	2	2
917		orná půda		1749	5458	5458
919		trvalý travní porost		621	6151	6151
920/1		trvalý travní porost		738	36871	36871
920/3		trvalý travní porost		490	2852	2852
920/4		trvalý travní porost		490	310	310
920/5		trvalý travní porost		490	72	72
920/7		trvalý travní porost		738	2000	2000
996		ostatní plocha	jiná plocha	571	3500	1440
1000		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	490	58175	58175
1001		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	490	770	770
1002		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	490	1049	1049
1003		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	490	4574	7574
1004/12		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	490	12838	7972
1013		trvalý travní porost		490	640	640
Celkem						177182

Příloha 2. – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

Výměra území a jeho ochranného pásma:

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky				

vodní plochy		6,3749	zamokřené pozemky	
			rybník nebo nádrž	
			vodní tok	
trvalé travní porosty		18,6588		
orná půda		0,7278		
ostatní zemědělské pozemky				
ostatní plochy	7,7740	3,6954	nepłodná půda	2,4904
			ostatní způsoby využití	5,2855
zastavěné plochy a nádvoří	0,0019	0,0165		
plocha celkem	7,7759	29,4734		

Příloha 3. – Zákres hranic území do ortofotomapy ČR.

9. kategorie IUCN: IV - území pro péči o stanoviště/druhy

10. předmět ochrany:

Podle zřizovacího předpisu jsou předmětem ochrany: mokřadní společenstva v zatopené pískovně, údolní louky v povodí Rokytky, významné hnízdiště ptactva. Současný stav odpovídá předmětu ochrany podle zřizovacího předpisu; zahrnuje refugium mokřadní vegetace a zvěřeny v druhotně vzniklém biotopu zatopené pískovny včetně okolních ekosystémů potoční nivy.

A. společenstva

název společenstva	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis biotopu společenstva
Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod (svazy <i>Lemnion</i> , <i>Hydrocharition morsus-ranae</i>)	10	tůň v lužních porostech v severovýchodní části PR a v jihozápadním luhu v OP, fragmenty podél břehů nádrže (PR), rybníčky v louce na Čihadlech (OP)
Vegetace vysokých ostřic (svaz <i>Magno-Caricion gracilis</i>)	5	menší plochy v prohlubních a tůňích v lužních porostech v severovýchodní části PR i v jihozápadním luhu (OP)
Rákosiny eutrofních stojatých vod (svaz <i>Phragmition communis</i>)	20	mokřad na západ od nádrže (OP), okolí rybníků na Čihadlech (OP), fragmenty podél břehů nádrže Pískovna (PR), břehy a zátoka rybníka Martiňák (OP)
Údolní jasano-olšové luhy (svazy <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion triandrae</i>)	25	severovýchodní část PR, luh podél jihozápadního břehu nádrže a porosty západním směrem za brodem (OP), lem břehů Rokytky (OP)

B. druhy

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení, kategorie podle:		popis biotopu druhu
		ČS 2017/ IUCN	vyhláška MŽP ČR	

rostliny - historické nálezy				
<i>Geranium molle</i> (kakost měkký)	nalezen na konci 90. let 20. století (Kubíková a kol. 1998)	C2t/NT		dostí vzácný druh písčin, mezi, okrajů cest a úhorů
<i>Omphalodes scorpioides</i> (pupkovec pomněnkový)	nalezen na konci 80. let 20. století (Durdík in Skalický a kol. 1992)	C4a/LC		obvykle vyhledává blízkost řek a potoků, na stabilizovaných říčních sedimentech, v pobřežních křovinách a lužních lesích
<i>Veronica dillenii</i> (rozrazil Dilleniův)	nalezen na konci 80. let 20. století (Durdík in Skalický a kol. 1992)	C4a/LC		obvyklými stanovišti jsou místa s nezapojenou vegetací na skalních stepích, výslunných stráních, na písčinech či okrajích borových lesů
rostliny – recentní nálezy				
<i>Thalictrum lucidum</i> (žluťucha lesklá)	výskyt potvrzen v r. 2010	C3/NT		vlhké louky v ochranném pásmu - Čihadla
<i>Berula erecta</i> (potočník vzpřímený)	stabilní populace na více místech, aktuální výskyt	C4a/NT		břehy Pískovny i Martiňáku, zejména při hrázi nebo při potocích
<i>Butomus umbellatus</i> (šmel okoličnatý)	aktuální výskyt, kolísá v jednotlivých letech	C4a/NT		Svépravický potok (výsadba?)
<i>Carex pseudocyperus</i> (ostřice nedošáchor)	aktuální výskyt, stabilní populace na více místech	C4a/NT		pás břehů při hladině v Pískovně i Martiňáku, ostrůvky a odumřelé zbytky stromů ve vodě
<i>Carex disticha</i> (ostřice dvouřadá)	aktuální výskyt, stabilní populace	C4a/NT		vlhké louky, u břehů rybníčku v Čihadlech a v okolních porostech
<i>Carex otrubae</i> (ostřice Ot-rubova	aktuální výskyt, stabilní populace	C4a/LC		roztroušené v pobřežním pásu při hladině v Pískovně i Martiňáku
<i>Bolboschoenus laticarpus</i> (kamyšník širokoplodý)	aktuální výskyt, stabilní populace	C4a/LC		klonální populace při březích Pískovny i Martiňáku, hojný ve Svěpravickém potoce
<i>Myosotis caespitosa</i> (pomněnka trsnatá)	aktuální výskyt (závisí na stavu hladiny v nádrži)	C4a/LC		jednoletý druh, vyskytující se na obnažených dnech a březích
<i>Galium mollugo</i> (svízel povázka)	aktuální výskyt, stabilní populace	C4b/DD		vlhké louky, u břehu Pískovny i na okolních loukách
<i>Populus nigra</i> (topol černý)	jednotlivé stromy	C1t/DD		u západního a severního břehu nádrže Pískovna
název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení, kategorie podle:		popis biotopu druhu
		ČS 2017	vyhláška MŽP ČR	
měkkýši				
<i>Anodonta cygnea</i> (škeble rybníčná)	v roce 2010 nalezeno několik exemplářů	VU	SO	nádrž V pískovně
hmyz				
<i>Micronecta minutissima</i> (klešťanka nejmenší)	recentní výskyt (r. 2016)	VU		PR V pískovně, algofágní /detritofágní druh, běžný v mělkých stojatých vodách, i eutrofizovaných.
obojživelníci a plazi				
<i>Triturus cristatus</i> (čolek velký)	nález 1986, vymizel	EN	SO	PR V pískovně (dříve)

<i>Lissotriton vulgaris</i> (čolek obecný)	recentní výskyt	VU	SO	mimo PR V pískovně
<i>Rana temporaria</i> (skokan hnědý)	naposledy v r. 2013, vymizel	EN		PR V pískovně
<i>Rana dalmatina</i> (skokan štíhlý)	recentní výskyt, populační trend sestupný	NT	SO	PR V pískovně
komplex zelených skokanů	recentní výskyt, stabilní populace	NT	SO	PR V pískovně
<i>Bufo bufo</i> (ropucha obecná)	recentní výskyt, setrvalý, snížená početnost	VU	O	PR V pískovně
<i>Bufo viridis</i> (ropucha zelená)	recentní výskyt, zásadně snížený populační trend	EN	SO	mimo pískovnu nebo jen částečně
<i>Hyla arborea</i> (rosnička zelená)	recentní výskyt, snížený populační trend	NT	SO	PR V pískovně jen částečně
<i>Bombina bombina</i> (kuňka ohnivá)	nález 1986, vymizel	EN	SO	PR V pískovně (dříve)
<i>Lacerta agilis</i> (ještěrka obecná)	recentní výskyt, silně snižující se trend	VU	SO	na horním okraji severního břehu nádrže a v okolí pískovny
<i>Anguis fragilis</i> (slepýš křehký)	recentní výskyt, snižující se trend	NT	SO	v okolí s porostem
<i>Natrix natrix</i> (užovka obojková)	recentní výskyt, reaguje na stav populací obojživelníků	NT	O	PR V pískovně
ptáci				
<i>Anas clypeata</i> (lžičák pestrý)	aktuální výskyt 2019	CR	SO	PR V pískovně a okolí
<i>Anas crecca</i> (čírka obecná)	recentní výskyt 2019	CR	O	PR V pískovně
<i>Anas querquedula</i> (čírka modrá)	recentní výskyt 2019	CR	SO	PR V pískovně
<i>Aythya nyroca</i> (polák malý)	aktuální výskyt 2019	CR	KO	PR V pískovně
<i>Circus cyaneus</i> (moták pilich)	aktuální výskyt 2018	CR	SO	PR V pískovně a okolí
<i>Actitis hypoleucos</i> (pisík obecný)	aktuální výskyt 2019	EN	SO	PR V pískovně a rybník Martiňák
<i>Nycticorax nycticorax</i> (kvakoš noční)	několikrát pozorován 2018, 2019	EN	SO	PR V pískovně
<i>Podiceps cristatus</i> (potápka roháč)	aktuální výskyt, 2018, 2019	EN	O	PR V pískovně i v OP na Martiňáku
<i>Sterna hirundo</i> (rybák obecný)	aktuální výskyt 2019	EN	SO	PR V pískovně
<i>Tringa ochropus</i> (vodouš kropenatý)	aktuální výskyt 2019	EN	SO	PR V pískovně a okolí
<i>Acrocephalus arundinaceus</i> (rákosník velký)	aktuální výskyt 2019	VU	SO	PR V pískovně a okolí
<i>Alcedo atthis</i> (ledňáček říční)	aktuální výskyt, hnízdí 2019 i v předešlých letech	VU	SO	PR V pískovně, vázán na vodní plochu
<i>Anas strepera</i> (kopřivka obecná)	aktuální výskyt 2019	VU		PR V pískovně
<i>Ciconia nigra</i> (čáp černý)	aktuální výskyt 2019	VU	SO	PR V pískovně a okolí nehnízdí, zálet za potravou
<i>Corvus frugilegus</i> (havran polní)	aktuální výskyt 2019	VU		PR V pískovně a okolí
<i>Cygnus olor</i> (labuť velká)	aktuální výskyt 2019, hnízdí	VU		PR V pískovně a rybník Martiňák

<i>Dendrocopos medius</i> (strakapoud prostřední)	aktuální výskyt 2018	VU	O	PR V pískovně a okolí
<i>Charadrius dubius</i> (kulík říční)	aktuální výskyt 2019	VU		PR V pískovně a okolí
<i>Larus ridibundus</i> (racek chechtavý)	aktuální výskyt 2019, více jedinců	VU		PR V pískovně
<i>Tachybaptus ruficollis</i> (potápka malá)	aktuální výskyt 2019	VU	O	PR V pískovně i OP Martiňák
<i>Ardea cinerea</i> (volavka popelavá)	potravní zálety, vodní plochu využívá jako odpočívadlo a ke sběru potravy, nehnízdí	NT		PR V pískovně, břehy a mělká voda
<i>Corvus corone corone</i> (vrána obecná černá)	aktuální výskyt 2019	NT		PR V pískovně a okolí
<i>Corvus monedula</i> (kavka obecná)	aktuální výskyt 2019	NT	SO	PR V pískovně a okolí
<i>Delichon urbica</i> (jiříčka obecná)	recentní výskyt 2019, zaletuje za potravou	NT		PR V pískovně
<i>Luscinia megarhynchos</i> (slavík obecný)	aktuální výskyt 2019		O	OP okolní porosty
<i>Gallinula chloropus</i> (slípka zelenonohá)	aktuální výskyt 2019, hnízdí	NT		PR V pískovně i OP Martiňák, vázána na vodní plochu
<i>Hirundo rustica</i> (vlaštovka obecná)	recentní výskyt, zaletuje za potravou	NT		PR V pískovně
netopýři				
<i>Myotis myotis</i> (netopýr velký)	aktuální výskyt, jeden ex.	NT	KO	PR V pískovně
netopýr rezavý	aktuální výskyt, více ex., nejčastější druh		SO	PR V Pískovně, Čihadla
netopýr vousatý/Brandtův	aktuální výskyt, 2 ex.		SO	PR V Pískovně
netopýr vodní	aktuální výskyt, více ex.		SO	PR V Pískovně, Čihadla
netopýr večerní	aktuální výskyt, několik ex.		SO	PR V Pískovně
netopýr parkový	aktuální výskyt, několik ex.		SO	PR V Pískovně, Čihadla
netopýr hvízdavý	aktuální výskyt, 1 ex.		SO	PR V Pískovně

Vysvětlivky a použité zkratky:

Červený seznam cévnatých rostlin ČR (Grulich 2017)

C1 – kriticky ohrožený taxon

C2 – silně ohrožený taxon

C3 – ohrožený taxon

C4 – vzácnější taxon, který vyžaduje další pozornost (C4a – méně ohrožené taxony, C4b – taxony dosud nedostatečně prostudované)

Kategorie IUCN (Chobot et al. 2017)

NT (near threatened) – téměř ohrožený taxon

LC (least concern) – málo dotčený taxon

DD (data deficient) – taxon, o němž jsou nedostatečné údaje

Červený seznam ptáků ČR (Šťastný et al. 2017)

CR – kriticky ohrožený

EN – ohrožený

VU – zranitelný

NT – téměř ohrožený

Červený seznam bezobratlých ČR (Hejda et al. 2017)

CR – kriticky ohrožený
EN – ohrožený
VU – zranitelný
NT – téměř ohrožený

Seznam zvláště chráněných rostlin a živočichů

podle § 56 odst. 1 a 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny,

KO – kriticky ohrožený
SO – silně ohrožený
O – ohrožený

11. dlouhodobý cíl ochrany:

Dlouhodobým cílem ochrany je aktivní dosažení anebo udržení předem definovaného stavu předmětu ochrany, formovaného především působením člověka, tj. udržování celého vodního a mokřadního ekosystému v takovém stavu, aby poskytoval vhodné podmínky pro výskyt a rozmnožování živočišných druhů – zejména bezobratlých, obojživelníků, plazů a ptáků, a celkové zachování biodiverzity fauny a flory území. Indikátorem stavu ekosystému je jak celková druhová bohatost fauny i flory, tak výskyt ohrožených a chráněných živočichů a rostlin.

12. mezinárodní statut ochrany: není

b) charakteristika maloplošného zvláště chráněného území a jeho ochranného pásma zaměřená na jeho přírodní poměry

Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

Přírodní rezervace V pískovně se nachází v povodí potoka Rokytky na rozhraní katastrů Dolní Počernice a Hostavice, resp. mezi Rokytkou a Svěpravickým potokem, 350 m jihovýchodně od jejich soutoku, severně od Dolních Počernic.

Celková rozloha chráněného území je 7,7 ha, součástí ochranného pásma je rybník Martiňák (na východě) a louky a rákosiny v povodí Svěpravického potoka (na severozápadě). Geomorfologicky je území zahrnuto do provincie Česká Vysočina, Česká tabule, celku Středolabská tabule, podcelku Českobrodská tabule a zde do okrsku 6b-3e-b Čakovická tabule. Morfologicky jednotvárné území vzniklo po ústupu druhohorního moře a je tvořeno opukami a pískovci. Nadmořská výška se pohybuje přibližně mezi 221–227 m n.m. Dle dochovaných zpráv zde těžba písku začala ve větší míře na přelomu 19. a 20. století, na konci 50. let přestala být pískovna k těžbě postupně využívána.

Klimaticky (E. Quitt in KUBÍKOVÁ & al. 2005) je studovaná plocha řazena do teplé oblasti. Úhrny srážek naměřené na pražských stanicích se pohybují zpravidla v rozmezí od

350 do 400 mm ve vegetačním období a 200-300 mm v zimním období.

Fytogeograficky se území nachází v Českém termofytiku, ve fytogeografickém okrese

10. Pražská plošina, podokresu 10b. Pražská kotlina.

Geologickým podkladem jsou písčité štěrky údolní terasy v nadloží břidlic a

prachovců ordoviku. Půdy jeví velkou rozmanitost – jsou zde fluvizemě, glejové fluvizemě, gleje i organozemě (Kříž in Kubíková & kol. 2005), substrát dna bývalé pískovny je tvořen štěrkem a pískem.

V okolí pískovny se nacházejí většinou plochy s jílovitohlinitou půdou, v některých místech s polohami štěrkopísků s valouny. Obsah jílovitých částic je tu značný a kolísá podle jednotlivých poloh. Půda je ovlivněna dlouholetým obhospodařováním těžkou mechanizací, která způsobuje její ulehlost. Nalezneme zde i plochy s pH 4,8 i přes 7.

Rekonstrukčně by se na území současné přírodní rezervace nacházela střemchová jasenina (*Pruno-Fraxinetum*) – jasanový nebo olšovojasanový luh typický pro široké rovinaté nivy menších řek a potoků vázaný na glejové půdy s pomalu proudící podzemní vodou v pahorkatinném, zřídka podhorském stupni (Moravec, Neuhäusl et al. 1991).

Základní údaje o rybnících, vodních nádržích a tocích

Název rybníka (nádrže)	V pískovně
Katastrální plocha	katastrálně není rybník vymezen jako rybník; podle katastru nemovitostí je součástí pozemků vedených jako ostatní plocha, se způsobem využití jiná plocha, neplodná půda a dobývací prostor.
Využitelná vodní plocha	39 000 m ²
Plocha litorálu	přibližně 5 000 m ²
Průměrná hloubka	přibližně 1,5 m
Maximální hloubka	původně 2-3 m, dnes je vesměs menší, zejména u přítoku
Postavení v soustavě	průtočný, mezi Svěpravickým potokem a Rokytkou
Manipulační řád	v letošním roce byl aktualizován „Manipulační a provozní řád“ jako jeden dokument
Hospodářsko-provozní řád	viz výše
Způsob hospodaření	bez hospodaření; není nasazena žádná rybí obsádka. Jednou za dva roky probíhá výlov

	ryb, které se dostaly do Pískovny ze Svěpravického potoka, s ptáky nebo od kolemjdoucích
Intenzita hospodaření	nulová
Výjimka k aplikaci látek znečišťujících vodu (krmiva, hnojiva)	ne
Uživatel	Magistrát HMP
Rybářský revír	zrušen

c) popis ekosystémů nebo jejich složek tvořících předměty ochrany maloplošného zvláště chráněného území a hodnocení jejich současného stavu a dosavadního vývoje z hlediska dlouhodobých cílů ochrany maloplošného zvláště chráněného území

Vegetace

Hlavním předmětem ochrany je mokřadní ekosystém, který se vytvořil v bývalé pískovně po ukončení těžby písku. Zaplavením vznikla přírodní nádrž, v jejíž východní části postupně uhynuly olše, které zde po ukončení těžby narostly; nyní vyčnívají z vody jejich zbytky.

Samotná vodní plocha Pískovny je v současné době bez submersní a vzplývavé vegetace, makrofytní vegetaci reprezentují volně plovoucí rostliny – okřehky (as. *Lemnetum minoris* von Soó 1927) a společenstvo růžkatce (*Ceratophylletum demersi* Corillion 1957). Také tuto vegetaci najdeme častěji v menších tůních v okolí nádrže a v rybníčcích v ochranném pásmu v Čihadlech. Pobřežní vegetace – společenstva rákosin a vysokých ostríc – je vytvořena fragmentárně podél pobřeží a na ostrůvcích ve východní části nádrže. Jsou to zejména rákosiny (as. *Phragmitetum communis* Koch 1926), které zarůstají rozsáhlý mokřad západně od nádrže, plochy v sousedství rybníčků v ochranném pásmu v Čihadlech a na rybníku Martiňák zátoku okolo přítoku potoka Chvalka. Rozsáhlé porosty orobince u východních břehů nádrže Pískovna ustoupily v průběhu poslední dekády, fragmenty as. *Typhetum latifoliae* Nowiński 1930 zarůstají ostrůvek u pobřeží jihovýchodní zátoky. Menší porosty vysokých ostríc (as. *Caricetum acutiformis* Eggler 1933) lemují některé tůně nebo se vyskytují mozaikovitě v lužním lese.

Okolní porosty dřevin mají charakter lužních lesů (svaz *Alnion incanae*, *Salicion triandrae*). Významné z hlediska celého ekosystému i jeho ochrany jsou tyto porosty zejména v severovýchodní části rezervace, kde díky složitému terénu vznikla mozaika keřového a stromového patra s mokřady a tůňkami, zarůstajícími rákosinami a vysokými ostricemi. V tomto

prostředí se starými mohutnými stromy nachází vhodný biotop řada živočichů – hmyz, obojživelníci, netopýři. Podél jihozápadního břehu se obdobný luh napojuje na porosty doprovázející potok Rokytka a částečně pokračuje i na západ od nádrže.

Fauna

Rezervace je velmi cenná jak pro biodiverzitu rostlin, tak jako biotop živočichů (obojživelníků a zejména ptactva), kteří zde nacházejí vhodné podmínky pro rozvoj a udržení populací. V PR V pískovně a blízkém okolí bylo zaznamenáno okolo 80 druhů ptáků, z toho 27 druhů ohrožených nebo vyžadujících ochranu – převážně významné druhy charakteristické pro vodní biotopy. Významný je také výskyt obojživelníků, kteří nacházejí vhodná místa pro rozmnožování a další rozvoj populací zejména v mělkém litorálu ve východní části nádrže a rovněž podél litorální linie u severního a západního břehu: vyskytuje se zde čolek obecný (*Lisotriton vulgaris*), ropucha obecná (*Bufo bufo*), ropucha zelená (*Bufotes viridis*), tři druhy skokanů nebo rosnička zelená (*Hyla arborea*). Tři druhy však vymizely a i u zbývajících druhů je klesající trend v početnosti populací. Podobně snižující se trend se jeví i u populací ještěrky (*Lacerta agilis*) a slepýše (*Anguis fragilis*). Naproti tomu je lepší stav ve výskytu bezobratlých živočichů:

Na lokalitě Vidlák bylo během průzkumu v r. 2016 zjištěno celkem 94 druhů bezobratlých živočichů, osm druhů měkkýšů, jeden druh koryše, čtyři druhy jepic, 12 druhů vážek, 58 druhů ploštic a 11 druhů brouků, z toho jeden druh ploštice, klešťanka nejmenší (*Micronecta minutissima*), je zařazen jako VU (zranitelný). Zjištěná entomofauna potvrzuje dobrý stav a zachovalost lokality, nevyskytuje se zde sice žádný další jednotlivý mimořádný druh, ale biodiverzita je poměrně vysoká.

Přehled zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů

Viz tabulka v bodě a/10

d) výčet a popis významných přirozených rušivých činitelů působících v maloplošném zvláště chráněném území a vyhodnocení jejich vlivu na předměty ochrany a na naplňování dlouhodobých cílů ochrany maloplošného zvláště chráněného území

Jako významný činitel se ukazují občasné záplavy v důsledku přívalových dešťů (např. v létě 2010), které jednak mění koryta potoků a narušují okolní vegetaci, jednak vyplavují hmyz i další živočichy žijící v zemi i hnízda ptáků na zemi. Vliv občasných vichřic není podstatný – mohou se polámat hlavně křehké stromy – vrby a topoly, ale zatím se to příliš neprojevalo.

Negativní vliv na vegetaci v nádrži mají nutrie, které do značné míry zlikvidovaly porost orobinců ve východní části rezervace a zřejmě se živí i dalšími vodními rostlinami.

e) výčet a popis významných vlivů člověka působících v maloplošném zvláště chráněném území a vyhodnocení jejich vlivu na předměty ochrany a na naplňování dlouhodobých cílů ochrany maloplošného zvláště chráněného území

Těžba písku zde začala pravděpodobně někdy na přelomu 19. a 20. století. Využívána přestala být na konci 50. let 20. století. V době skončení těžby písku bylo dno opuštěné pískovny asi 2-3 metry pod okolním terénem a postupně začalo docházet k sukcesi dřevin. Voda se v bývalé pískovně začala objevovat postupně. Nejprve byla zatopena západní část pískovny a později se voda rozšířila i do její východní části. Průsaky se objevily zejména v souvislosti se zvýšením hladiny blízkého rybníka Martiňák. Později byla provedena úprava koryta Rokytky a Svěpravického potoka (napřímení, zahlobení a odláždění), byl zřízen i přítok se stavidlem do území pískovny, což vedlo k dalšímu zvýšení hladiny vody v pískovně. Zatopením pískovny došlo i k zatopení řady stromů v pískovně, z nichž většina odumřela, padla do vody nebo z nich zůstaly pouze vyčnívající pařezy.

V minulosti docházelo k časté těžbě písku zahrádkáři i ukládání odpadu ze zahrádek do okolí jejich osady. Negativně působilo provozování „Kiosku u splavu“ – provozovny občerstvení napojené na jednu z chat v chatové kolonii na pravém břehu Svěpravického potoka pod hrází Martiňáku. Rušení hlukem a časté odpadky v okolí byly výsledkem shromažďování velkého počtu návštěvníků. V roce 2010 byla provozovna občerstvení vytěsněna z ochranného pásma.

V současné době se stále zvyšuje návštěvnost obyvatel okolních obytných celků, a to jak v samotné Pískovně, tak i v nejbližším okolí. To se dost často projevuje negativně (koupání, rušení ptáků i dalších živočichů, znečišťování vody házením pečiva – „krmení kachniček“, zanechání odpadků na březích nebo koupání psů). Další obytné komplexy se stále přistavují (Dolní Počernice, Černý Most). Z tohoto pohledu se negativně projevilo i vybudování golfového hřiště, které zabraňuje obyvatelům sídliště Černý Most v přístupu k podjezdu (podchodu) pod dálničním okruhem a tak v přístupu do lesa Vídrholec, což dříve odlehčovalo prostoru PR V pískovně a Čihadlům. Golfové hřiště rovněž brání migraci zvěře (srnčí a černá zvěř) východním směrem k lesu, i pohybu dalších živočichů (obojživelníci, plazi). Dalším problémem je čistota vody v nádrži: znečištění je možné přítokem vody od rybníka Martiňák a do něho se vlévajícím Svěpravickým potokem, ale také menším potokem Chvalka, do kte-

rého ústí blízko čističky roura, odvádějící dešťovou vodu z nedalekého sídliště; občas z ní vytéká silně páchnoucí voda. Na eutrofizaci vody se rovněž podílí intenzivní pastva koní, která zde byla provozována v létě 2019 na celém travnatém pozemku podél jihozápadního břehu nádrže. Je otázka, do jaké míry mohou do spodní vody prosakovat chemikálie obecně používané na ošetřování trávníků golfových hřišť a zda tak nemohou negativně ovlivňovat čistotu vody v obou potocích ústících do Martiňáku.

f) zhodnocení dosavadní péče o předměty ochrany maloplošného zvláště chráněného území z hlediska naplňování jeho dlouhodobých cílů ochrany za předcházející plánovací období

Z hlediska dlouhodobých cílů ochrany byla v předcházejícím období péče o chráněné území navržena i prováděna tak, aby stav celého ekosystému poskytoval dobré podmínky pro výskyt a rozmnožování živočišných druhů – zejména bezobratlých, obojživelníků, plazů a ptáků, a celkové zachování biodiverzity fauny a flory území. To se daří zejména u vodního ptactva i dalších složek fauny; klesající početní trend populací je jednoznačný u obojživelníků, což ovšem odráží celkový trend, který je pozorován v naší krajině. Výsledný stav chráněného území ovšem není možno zajistit jen plánem péče, ale úzce souvisí se stavem ekosystému celé okolní krajiny (v daném případě ostrůvek přírody obklopený hustě obydlenou a hospodářsky využívanou krajinou má opravdu obtížnou situaci).

g) zhodnocení dosavadního naplňování funkcí ochranného pásma maloplošného zvláště chráněného území,

Pozemky v ochranném pásmu zahrnují lužní i vodní biotopy, louky i další pozemky využívané různými způsoby: Rybník Martiňák je využíván jako rybářský revír pro sportovní rybolov, podobně jako tok potoka Rokytka; rybaření se sem přesunulo z pískovny. Okolí Martiňáku slouží jako vhodný cíl procházek mnoha návštěvníků, jejich velmi častý směr procházek je dále podél Svěpravického potoka do Hostavic nebo do Čihadel. Tok tohoto potoka spolu se zahrádkářskou osadou tvoří pás, lemující severní břeh nádrže a fungují tak jako ochranné pásmo, zabráňující nekontrolovatelnému přístupu návštěvníků na severní břeh nádrže. Lužní porosty lemující tok Rokytka jsou přirozeným ohrazením mokřadů směrem k Hostavicím a dále na západ. Mokřady a luhy obklopující pískovnu jsou důležité biotopy, které vytvářejí a

udržují vhodné mikroklima v okolí nádrže, jsou zásobárnou vody, útočištěm zvěře a stanovištěm přirozeně vzniklých vegetačních celků, navazujících na vodní nádrž v pobřežní hydrosérii.

h) postup a způsob naplňování dlouhodobých cílů ochrany maloplošného zvláště chráněného území za předcházející plánovací období,

Byl zrušen rybářský revír v pískovně (Vidláku) a sportovní rybaření se přesunulo na rybník Martiňák. V roce 2010 bylo provedeno odbahnění pískovny. Rybí obsádka nebyla nasazována a v současné době se ve vodě nachází pouze plevelné ryby malých rozměrů. V roce 2010 byla provedena částečná oprava hráze, vytvoření zcela nového vypouštěcího objektu (požerák) a bezpečnostního přelivu (směr do Rokytky). V roce 2011 byl vytvořen nový boční přeliv, kterým voda přepadá do Svěpravického potoka. Vypouštěcí objekt je používán pouze pro případné vypuštění rybníka. Veškerá voda se tak za běžného režimu vrací zpět do Svěpravického potoka (doposud odtékala do Rokytky).

Došlo k odbahnění a celkové revitalizaci rybníka Martiňák včetně postupného nahrazování starých křehkých stromů (topolů) na hrázi duby. Byla provedena revitalizace Svěpravického potoka od výtoku z Martiňáku po Čihadla, koryto potoka bylo vyvýšeno, vytvořen mělký profil přirozeně meandrujícího toku a provedeny výsadby mokřadních rostlin. V Čihadlech byly vybudovány dva nové rybníčky. Zmizelo občerstvení „U splavu“ pod hrází Martiňáku, jehož návštěvníci představovali rušivý živel a občas házeli odpadky do potoka.

i) zásady péče o ekosystémy nebo jejich složky tvořící předměty ochrany maloplošného zvláště chráněného území, včetně řešení střetů plynoucích z odlišných nároků jednotlivých složek ekosystémů na potřebnou péči z hlediska priorit a dlouhodobých cílů ochrany maloplošného zvláště chráněného území

Prioritou je jednoznačně udržet současný stav chráněného území tak, aby se dále mohly rozvíjet populace živočichů, které je osidlují – jedná se nejen o vzácné a ohrožené druhy, ale i o celkovou druhovou diverzitu ptactva, obojživelníků, plazů i hmyzu. To znamená vymezení bezzásahových klidových ploch a v ostatních provedení takových opatření, která by jejich stanovištní podmínky vhodně upravovala tak, aby vyhovovaly různým skupinám organismů (tj. zásahy ve vegetaci, v případě potřeby regulace úrovně vodní hladiny, podle potřeby s myslivci dohodnout pravidla některých činností, případně zamezení vstupu návštěvníků na některé úseky pobřeží). Zároveň to ovšem neznamená, že se PR V pískovně návštěvníkům uzavře: význam má jak rekreační (je to spolu s Čihadly v podstatě jediný prostor, kam mohou

obyvatelé z okolí jít na procházku nebo se proběhnout), tak výchovný a vzdělávací (je důležité, aby hlavně děti viděly přírodu a zároveň pochopily funkci vodních ploch a mokřadů v krajině a naučily se, jak se v přírodě chovat). Je možné doporučit doplnit informační tabule o rezervaci také informací o tom, jak se chovat, co je dobré a co ne pro ptáky i další živočichy (např. že není dobré házet do vody pečivo včetně celých chlebů).

j) vymezení ploch s odlišnými způsoby péče (dále jen "díličí plochy")

Příloha 4 – zakres hranic díličích ploch do ortofotomapy ČR

1. Větší část nádrže s volnou vodní hladinou a poměrně příkrými kraji břehů, kde není vytvořen na větší ploše litorální porost – PR

Submersní i vzplývavá vodní vegetace chybí, jen ojediněle se objevuje růžkatec *Ceratophyllum demersum*, příležitostně podle pobřeží plovoucí okřehek (*Lemna minor*). Podél západního břehu tvoří úzký pruh při hladině směs mokřadních druhů charakteristických pro společenstva rákosin a vysokých ostřic: *Carex pseudocyperus*, *C. otrubae*, *Phragmites australis*, *Lycopus europaeus*, *Calystegia sepium*, *Scutellaria galericulata*, *Iris pseudacorus*, *Juncus effusus*, dále druhy jako *Symphytum officinale*, *Urtica dioica*, *Humulus lupulus*, *Scrophularia umbrosa*, *Epilobium hirsutum*, *Agrostis stolonifera*, *Carex muricata* agg. a *Myosoton aquaticum*. Mírný pokles vodní hladiny v letním období umožnil výskyt druhů obvykle rostoucích na obnažených dnech: *Bidens frondosa*, *Persicaria hydropiper*, *Rumex maritimus* nebo *Ranunculus sceleratus*. Obdobný nesouvislý porost se táhne při hladině okolo přepadu až po jihozápadní břeh, kde postupně řídne a mizí v zástinu stromů, dosahujících až k vodě. Na jižním břehu na konci jihovýchodní zátoky navazuje na stromy luční porost, který je rovněž u hladiny lemován úzkým pásem mokřadních druhů (*Carex acutiformis*, *Typha latifolia*, *Iris pseudacorus*, *Bolboschoenus laticarpus*, *Berula erecta* aj.), opět spolu s druhy obnažených dnů (*Bidens frondosa*, *Ranunculus sceleratus*, *Rumex maritimus*).

Podél severního příkrého břehu se mokřadní druhy vyskytují u hladiny jen ojediněle (*Phragmites australis*, *Calystegia sepium*, *Carex pseudocyperus*, *Bidens frondosa*, *Epilobium hirsutum*) doplňované ruderalními druhy (*Cirsium arvense*, *Elytrigia repens*, *Artemisia vulgaris* aj.). Tento typ vegetace končí před přítokem (kanálem) ze Svěpravického potoka, kde se u břehů v mělké vodě porost mokřadní vegetace rozšiřuje: vyskytují se zde vysoké ostřice (*Carex acuta*, *C. acutiformis*, *C. pseudocyperus*) i další druhy: *Lycopus europaeus*, *Mentha aquatica*, *Scutellaria galericulata*, *Lythrum salicaria*, *Calystegia sepium*, *Iris pseudacorus*,

Carex muricata agg., *Scrophularia umbrosa*, *Urtica dioica*, i druhy rostoucí na obnažených dnech (*Ranunculus sceleratus*, *Persicaria hydropiper*).

Tato plocha je centrem výskytu mnoha druhů vodního ptactva, včetně kriticky ohroženého poláka malého (*Aythya nyroca*) i některých dalších ohrožených druhů, jako např. *Anas clypeata* (lžičák pestrý), *Anas crecca* (čírka obecná), *Anas querquedula* (čírka modrá), *Nycticorax nycticorax* (kvakoš noční), *Podiceps cristatus* (potápka roháč) nebo *Sterna hirundo* (rybák obecný). Některé druhy zde hnízdí (např. *Gallinula chloropus* – slípka zelenonohá nebo *Alcedo atthis* – ledňáček říční), velmi často sem však ptáci zaletují za potravou. Časté přelety ptactva byly pozorovány mezi pískovnou a rybníčky na Čihadlech.

2. Část vodní plochy s ostrůvky a odumírajícími stromy a s roztroušenými mokřadními rostlinami v mělkém litorálu – PR

V této části nádrže se nacházejí zbytky stromů, které zde vyrostly před zaplavením vyhloubené pískovny – zřejmě bývalá olšina, s ostrůvky mokřadní vegetace, které se okolo nich vytvořily při poklesu vodní hladiny, a s menšími ostrůvky s živými stromy i keři. Voda je mělká, při mírném poklesu hladiny se objevuje obnažené dno a umožňuje rozšíření litorálního porostu v návaznosti na pobřežní vegetaci. Místy se obnažila část dna u břehu, kam se rozšířily některé druhy typické pro obnažená dna (zejména *Ranunculus sceleratus*). Ostrůvky mokřadní vegetace (zejména *Carex pseudocyperus*, *Epilobium hirsutum*, *Calystegia sepium*, *Rumex maritimus*, *Ranunculus sceleratus*) se vytvářejí okolo spodních částí stojících stromů a jejich odumřelých zbytků. Tento typ porostů se vyskytuje jednak v severovýchodní zátocě, kde navazuje na malou louku na břehu, jednak podél břehu v jihovýchodní zátocě.

V severovýchodní zátocě lemuje louku u břehu porost mokřadních rostlin: *Juncus effusus*, *Carex pseudocyperus*, *Lythrum salicaria*, *Lycopus europaeus*, *Lathyrus pratensis*, *Lysimachia vulgaris*, *Galium palustre*, *Vicia sepium* a *Scutellaria galericulata*, po poklesu hladiny se na poloobnaženém břehu objevily druhy obnažených dn – *Rumex maritimus*, *Bidens frondosa*, *Persicaria hydropiper* a hojně klíčící semenáčky orobince – *Typha* sp.

Tato plocha je významná jako biotop pro vodní ptactvo i obojživelníky díky větší vegetační diverzitě i množství padlých stromů a větví, poskytujících možnost úkrytu a hnízdění (v mělké vodě při pozvolném sklonu východního břehu se mohou množit žáby i čolci). V neposlední řadě je významný fakt, že je špatně přístupná pro člověka, takže zde ptáci i ostatní živočiši nejsou lidmi rušeni.

V jihovýchodní zátocce je podél břehu roztroušena řada malých ostrůvků s mokřadní vegetací na zbytcích stromů, z vody trčí pahýly uhynulých stromů. Největší ostrůvek je u břehu v místech, kde končí les; je zarostlý rákosem, uprostřed odumírající vrba, po krajích odumírající mladé olše, okolo okraje hustý porost mladých orobinců (*Typha latifolia*) okousaný a podupaný od zvěře (pravděpodobně nutrie). Na úzkém pruhu obnaženého dna vyklíčily druhy *Ranunculus sceleratus* a *Juncus bufonius*. Samotný břeh je od ostrohu zarostlý lesem až k vodě, u hladiny se nacházejí navíc některé druhy obnažených den (*Bidens frondosa*, *Ranunculus sceleratus*), častý je *Juncus effusus*, *Carex pseudocyperus*, *C. hirta*, *Lythrum salicaria* aj. Pod sadem s ovocnými stromy je u vody úzký lem *Typha latifolia*, dále v zátocce pod cestou porost rákosu i orobince spolu s *Iris pseudacorus*, *Carex pseudocyperus*, *Lycopus europaeus* aj.

3. Lužní les v SV části a jeho pokračování podél V břehu až po les na ostrohu – PR

Zalesněná část pískovny je tvořena členitým terénem: v horní části špatně přístupnou roklí, v níž je několik tůňek (zaplavených prohlubní), pokrytých z velké části okřehky (*Lemna minor*). Stromy tvoří souvislý lesní porost, ale mozaiku s keři, rákosinami a tůňkami; jsou zde vysoké statné stromy i některé staré, vykotlané, vyvrácené nebo odumírající, s bohatým podrostem mladých semenáčků, což zajišťuje obnovu stromového patra a jako celek poskytuje dobré prostředí pro hmyz i ptactvo. Odtud také vylétají netopýři (zjištěno sedm druhů), jejichž hejno je možno pozorovat za letních večerů, jak vyletuje od pískovny, přelétá nad rybník Martiňák, přes sídliště Černý Most až nad Horní Počernice. Směrem dolů (k jihu) se rokličina rozšiřuje, v proláklínách zarůstá rákosinou, lemovanou různorodým keřovým patrem, v podrostu často s ostružiníkem (*Rubus* sp.); porosty se dále prosvětlují a navazují pak na poněkud sušší lesní porost na východním břehu nádrže, který pak dosahuje až k ostrohu, oddělujícím severovýchodní a jihovýchodní zátoku nádrže. Zalesněná plocha dosahuje většinou až k hladině nádrže, směrem k ostrohu je u břehu malá louka s převažujícím ovsíkem (*Arrhenatherum elatius*), srhou (*Dactylis glomerata*) kakostem lučním (*Geranium pratense*) a hojnými kopřivami. Zde je umístěno lžiště pro plazy.

4. Les na V břehu až po výběžek pobřeží (ostrohu) –PR

Vyvýšená část břehu zde vybíhá do hladiny a tvoří ostroh, oddělující obě zátoky nádrže. Je zde porost listnatého lesa, navazující od severu na mozaikovitý lužní porost (dílčí plocha 3), na jižním okraji dosahuje k louce – sadu s ovocnými stromy. Na severním okraji má porost charakter starého sadu se starými stromy r. *Prunus* – *Prunus* cf. *insititia* spolu s keři *Sambucus nigra*, *Fraxinus excelsior* juv., *Robinia pseudacacia* juv. a řídkým podrostem *Alliaria*

officinalis s *Geum urbanum*. Směrem k jihu je les prosvětlený, sušší, ve stromovém patře s duby (*Quercus robur*), javory *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, jasanem *Fraxinus excelsior* nebo třešní *Prunus avium* a různorodým podrostem lesních, ruderalních, mokřadních i lučních druhů. Charakter lesního porostu ukazuje následující snímek: plocha 200 m², E₃=20 %, *Acer platanoides* 1, *A. pseudoplatanus* 1, *Fraxinus excelsior* 1, *Prunus avium* +; E₂=5 %, *Prunus avium* juv. 1, *Fraxinus excelsior* juv. +, *Sambucus nigra* +; E₁= 40 %, *Geum urbanum* 2, *Impatiens parviflora* 2, *Alliaria officinalis* 1, *Fraxinus excelsior* juv. 1, *Acer* sp. 1, *Urtica dioica* +, *Atriplex patula* +, *Solanum dulcamara* +, *Conyza canadensis* +, *Astragalus glycyphyllos* +, *Trifolium arvense* +, *T. repens* +, *Hypericum perforatum* +, *Myosoton aquaticum* +, *Vicia cracca* r, *Galium aparine* +, *Lactuca serriola* +, *Medicago lupulina* +, *Potentilla argentea* r, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* +, *Sambucus nigra* juv. +, *Lamium album* +, *Quercus robur* juv. +, *Carex muricata* agg. r, *Bromus sterilis* +.

5. Křovinné a travinné porosty lemující severní, jihozápadní a jižní břeh rybníka – PR

Na břehy nádrže zasahují okolní terestrické porosty. Na severním břehu jsou vesměs přítomny jednotlivé stromy, zastupující jednak lužní společenstva (*Alnus glutinosa*, *Salix fragilis*, *Populus tremula*, *P. niger*), jednak společenstva listnatých lesů (*Quercus robur*, *Crataegus monogyna*, *Fraxinus excelsior*) i plané ovocné stromy (jabloně, třešně, slivoně). Keřové patro tvoří zejména *Rosa canina* a *Prunus spinosa* (místy málo prostupné porosty), *Sambucus nigra*, *Salix caprea*, *Corylus avellana*. Při posledním odbahnění nádrže a úpravách břehů byla na části severního břehu obnovena příkrá stěna, kde dříve hnízdili ledňáčci. Úprava se osvědčila – ledňáčci zde v minulých letech opět zahnízdili (Hadravová 2019) a hnízdili i v letošním roce. V místech nad příkrým břehem, kde byly odstraněny stromy a keře, dosahuje na hranu břehu travnatý porost, který má místy ruderalně-xerothermní charakter; kromě trav (*Arrhenatherum elatius*, *Elytrigia repens*, *Dactylis glomerata*, *Calamagrostis epigejos*, *Poa compressa*) je zde velmi různorodá směs druhů lučních a suchých trávníků (např. *Hypericum perforatum*, *Potentilla argentea*, *Vicia cracca*, *Geranium pratense*), ruderalních a plevelných (*Geum urbanum*, *Aster lanceolatus*, *Chenopodium album*, *Cirsium arvense*, *Lactuca serriola*, *Artemisia vulgaris*) a zplanělých pěstovaných rostlin (*Syringa vulgaris*, *Rhus typhina*, *Sorbaria sorbifolia*). Zde se vyskytují i ještěrky – mladá ještěrka pozorovaná zde v létě 2019 patřila nejspíš druhu *Lacerta agilis*, který se pravidelně rozmnožuje v blízkých zahradkách. Dál východním směrem se břeh snižuje a stromové patro je zapojenější, zároveň se v podrostu obje-

vují některé lesní a hájové druhy (*Poa nemoralis*, *Chelidonium majus*, *Lamium album*, *Galeobdolon luteum*). Obdobný lesní porost pokračuje i na druhém břehu spojovacího kanálu od Svěpravického potoka.

Po západním břehu nádrže vede cesta do Hostavic, lemovaná stromy (*Salix alba*, *S. fragilis*, *Alnus glutinosa*, *Quercus robur*, *Crataegus monogyna*, *Populus canadensis*, *P. niger*) a keři (*Sambucus nigra*, *Prunus cf. insititia*), na nich se pne *Humulus lupulus*. V podrostu směs druhů lučních, lesních a ruderalních (např. *Geum urbanum*, *Artemisia vulgaris*, *Alliaria officinalis*, *Dactylis glomerata*, *Ballota nigra* nebo *Galium aparine*). Větší zastoupení mokřadních rostlin je u jižního konce západního břehu okolo výtoku (přepadu) z nádrže, který lemuje porost *Berula erecta*. Na navazujícím jihozápadním břehu dosahuje kraj lužního lesa až k vodě, břeh je zastíněn stromy – *Alnus glutinosa*, *Acer platanoides*, *Cerasus avium* s řídkým podrostem (*Geum urbanum*, *Galeopsis pubescens*, *Rubus idaeus*, *Rubus* sp. aj.). Pás stromů a keřů se táhne podél břehu i za stavidlem (výtokem do Rokytky). Za ohybem břehu (na jižním břehu) dosahuje zčásti louka až k vodě.

6. Louka – sad - OP

Louka, dříve označovaná jako louka s keři, je nyní osázena stromy – jabloně a třešně, takže má celkově charakter sadu. Převládají běžné luční druhy trav (*Arrhenatherum elatius*, *Dactylis glomerata*), místy se vyskytují ostrůvky kopřiv (*Urtica dioica*) i další druhy (*Symphytum officinale*). Louka je pravidelně kosena. Do louky zasahují keře šípkových růží (*Rosa* sp.). Na spodním okraji směrem k vodě je pásma keřů: *Sambucus nigra*, *Rosa* sp., *Fraxinus excelsior* juv., *Rubus* sp., mezi nimi *Urtica dioica*, *Calystegia sepium*, po keřích se pne *Parthenocissus quinquefolia*. Směrem k JV se louka napojuje na park vzniklý na bývalé skládce (dílní plocha 7). Pás keřů při pobřeží pokračuje rovněž až k tomuto parku.

7. Rekultivovaná skládka – park a přilehlé prostory – OP

Vyvýšenina – bývalá skládka – byla rekultivována a upravena jako park, s cestami, lavičkami a výsadbou stromů. Na vrcholu je postavena malá rozhledna. Směrem k vodě zde ještě pokračuje od sousedního sadu pásma keřů, které postupně končí. Keřové patro tvoří zejména *Crataegus monogyna*, *Sambucus nigra*, *Prunus cf. insititia*, *Rosa* sp. hojně opletené liánou *Parthenocissus quinquefolia*, v podrostu lesní i ruderalní druhy *Rubus idaeus*, *Rubus* sp., *Lactuca serriola*, *Chelidonium majus*, *Galeopsis tetrahit* aj. Na jižním okraji parku je podél cesty do Dolních Počernic geologická zahrada – sbírka hornin s popisy jejich vzniku a vý-

skytu. Na západním okraji končí park loukou, dosahující až k vodě – tato část je hojně využívána návštěvníky, stejně tak jako pěšina, která odtud pokračuje přes sousední pastvinu podél jihozápadního břehu nádrže.

Do této dílčí plochy v ochranném pásmu je ještě zahrnut pozemek – zahrada s obytným domem v ulici Bakurinoва, který sousedí s místním hřbitovem, a sousední pastvina pro koně.

8. louka u jihozápadního břehu nádrže – OP

Louka se táhne podél jihozápadního břehu nádrže a navazuje na pastvinu. Převážná většina plochy je travnatá, v letošním roce (2019) intenzivně spásaná koňmi. Směrem k severozápadu (k výpusti) je plocha vlhčí, se zachovalejším trávníkem a keři. Pak přechází v lesní porost s malou tůňkou, lemovanou převážně ostricí *Carex acutiformis* (dílčí plocha 11). Polovina louky, přiléhající k břehu nádrže, je sušší (mezofytní louka), zatímco druhá polovina, ohraničená tokem Rokytky, má charakter mokré louky s podmáčenými proláklami. Východní konec louky sousedí s pastvinou pro koně (dílčí plocha 7).

9. Porost podél toku Rokytky – OP

Tok potoka Rokytky ohraničuje zčásti pastvinu (dílčí plocha 7), zčásti louku u jihozápadního břehu nádrže a odděluje ji od travnaté plochy na okraji Hostavic. Pak pokračuje severozápadním směrem až k soutoku s Hostavickým potokem, a dále přes Čihadla západním směrem. Po celé délce je koryto zahloubené, místy s kolmými až podemletými břehy, které drží pouze kořeny stromů, rostoucích při březích. Rostou zde mohutné stromy: nejčastěji olše (*Alnus glutinosa*), vrby (*Salix fragilis*, *S. alba*), jasany (*Fraxinus excelsior*), duby (*Quercus robur*), třešně (*Prunus avium*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*), javory (*Acer platanoides*) a hlohy (*Crataegus monogyna*), v keřovém patře *Sambucus nigra*, *Rosa* sp., *Salix caprea*, *S. triandra* a *Crataegus monogyna*. V blízkosti Dolních Počernic je koryto více prosvětlené, s hojnými jasany (*Fraxinus excelsior*) na březích. Místy je vtroušen ořešák (*Juglans regia*). V podrostu na březích se vyskytují jednak druhy sousedního lesa (*Geum urbanum*, *Urtica dioica*, *Galeopsis pubescens*, *Alliaria officinalis*), některé druhy travnatých porostů a jejich okrajů (*Dactylis glomerata*, *Rubus caesius*) a celkem řidce některé druhy mokřadní (*Phalaris arundinacea*, *Persicaria hydropiper*). Směrem na západ, tam, kde na břehu končí les, jsou břehy prosvětlené, travnaté

nebo s roztroušenými keři (*Rosa* sp., *Sambucus nigra*, *Prunus avium* juv., *Crataegus monogyna* juv.), jen ojediněle se starými duby nebo olšemi na březích. Tok Rokytka je bez vodní vegetace. Rokytka patří do rybářského revíru a je hojně využívána sportovními rybáři.

10. Luční porost u Hostavic (opuštěná pole) – OP

Plocha po dřívějších polích má charakter travnatého porostu s ostrůvky stromů a keřů: olše (*Alnus glutinosa*), šípkové růže (*Rosa* sp.), vrba jíva (*Salix caprea*) nebo ořešák (*Juglans regia*). Okolní porost je tvořen mozaikou lučních druhů (*Arrhenatherum elatius*, *Dactylis glomerata*, *Festuca rubra*, *Trifolium pratense*), koloniemi kopřiv (*Urtica dioica*) i směsí dalších druhů (*Plantago lanceolata*, *P. major*, *Aster novi-belgii*, *Solidago gigantea*, *Cirsium arvense*, *Potentilla reptans*, *Equisetum arvense*, *Myosoton aquaticum*, *Geum urbanum*, *Tanacetum vulgare*, *Symphytum officinale*, *Crepis biennis*, *Achillea millefolium*, *Trifolium repens*, *Vicia sepium*, *V. tetrasperma*, *Galium mollugo*, *G. aparine*, *Lamium purpureum* aj.). Na více zamokřených místech převažuje *Juncus effusus* s roztroušeným rákosem, hojný je i *Rumex crispus*, *Persicaria amphibia*, na sušších místech *Taraxacum* sect. *Ruderalia*, *Hypericum perforatum*, *Rubus caesius*, *Calamagrostis epigejos*, na okraji cesty *Odontites rubra* subsp. *serotina*. Porost je pravidelně kosen.

11. Luční les s tůněmi mezi JZ břehem nádrže a Rokytkou – OP

Přírozený luh s převažující olší ve stromovém patře, se zaplavenými proláklami, lemovanými rákosem a bažinami, které vyplňují mezery mezi stromy. Podrost je heterogenní, s převažujícími mokřadními druhy, doplněnými druhy lesními a ruderalními. Charakter porostu ukazuje následující snímek: plocha 200 m², E₃=55 %, *Alnus glutinosa* 4, *Salix fragilis* +, *S. alba* +, *Fraxinus excelsior* +; E₂=5 %, *Fraxinus excelsior* juv. 1, *Crataegus monogyna* juv. +, *Sambucus nigra* +; E₁=80%, *Urtica dioica* 3, *Humulus lupulus* 2, *Phragmites australis* 2, *Carex acutiformis* 2, *Glechoma hederacea* 2, *Iris pseudacorus* 1, *Stachys sylvatica* 1, *Geum urbanum* 1, *Symphytum officinale* +, *Lycopus europaeus* +, *Myosoton aquaticum* +, *Juncus effusus* +.

Podrost je mozaikovitý podle tvaru terénu: v bahnitých nebo zaplavených prohlubních převládá rákos (*Phragmites australis*) nebo vysoké ostřice (*Carex acutiformis*) spolu s *Iris pseudacorus* a *Persicaria hydropiper*, rákos zasahuje i na sušší místa, kde navazuje *Urtica dioica* a další druhy: *Geum urbanum*, *Galeopsis pubescens*, *Fraxinus excelsior* juv., *Milium effusum* aj. Mokřiny se vyskytují mozaikovitě po celé ploše až k výtoku z nádrže do Rokytka, většinou jsou lemovány nebo zarostlé *Carex acutiformis* nebo *Phragmites australis* a *Urtica dioica*. Za

výtokem z nádrže pod stavidlem je označen začátek pastviny, podél Rokytky však ještě lužní les částečně pokračuje: mezi velkými starými stromy (*Salix fragilis*, *Alnus glutinosa*, *Fraxinus excelsior*) je tůňka lemovaná společenstvem s dominantní *Carex acutiformis*, hladina pokryta okřeškou (*Lemna minor*). Na vysoké ostřice se napojují další druhy – *Juncus effusus*, *Carex hirta*, *Urtica dioica*, *Humulus lupulus*, vyskytuje se zde i invazní druh křídlatka (*Reynoutria japonica*). Celá mokřina končí za vrby rákosinou a porost pak přechází do louky (dílčí plocha 8). Obdobná olšina – pokračování luhu se nachází ještě na menší části břehu podél Rokytky západním směrem, za brodem přes Rokytku. Tento lesní porost je sušší a postupně přechází z olšiny do porostu s lípou, jasanem a hlohem (dílčí plocha 12).

12. Mokřad a porosty dřevin mezi Rokytkou a Svěpravickým potokem na západ od nádrže - OP

Tento prostor zahrnuje významný mokřad, jehož součástí je rozsáhlá rákosina v nejvíce zamokřené části, přecházející v sušší travnatý porost (kopřivoviště) na západ od pískovny. Na severovýchodním okraji této plochy je sušší vyvýšenina zarostlá dřevinami (zejména *Crataegus monogyna*, ale i keři – *Rosa* sp., *Rubus* sp., *Prunus* cf. *insititia*, *Sambucus nigra*).

V jihozápadní části této plochy, táhnoucí se podél Rokytky, navazuje na zbytek luhu na sušším vyvýšeném místě porost, který má v současnosti charakter lesa; stromové patro tvoří převážně hloh (*Crataegus monogyna*), kromě toho jasan (*Fraxinus excelsior*) a lípa (*Tilia cordata*), keřové patro hlavně *Rosa* sp., *Prunus insititia*, *Crataegus monogyna*, *Rubus* sp.). Porost je prosvětlený, s podrostem *Urtica dioica*, *Geum urbanum*, *Heracleum sphondylium*, *Dactylis glomerata*, *Galeopsis pubescens* aj. Na severozápadním konci je porost rozvolněný, tvořený vzrostlými náletovými dřevinami (převážně hloh), část je zarostlá keřovitými vrby s kopřivami a rákosem. Po severovýchodním okraji navazuje na močál – rákosinu: na prosvětleném lesním okraji je v podrostu směs travin (*Dactylis glomerata*, *Calamagrostis epigejos*), druhů mokřadních (*Lycopus europaeus*, *Persicaria hydropiper*, *Calystegia sepium*, *Myosoton aquaticum*, *Symphytum officinale*) a ruderálních (*Aster novi-belgii*, *Solidago gigantea*). Tento porost pokračuje do rákosiny, kde pak převládá rákos (*Phragmites australis*) a kopřiva (*Urtica dioica*) spolu s popínavým chmelem (*Humulus lupulus*). Celý mokřad i přilehlé neprostupné porosty představují důležitý přirozený biotop hmyzu (kopřivy), ptactva i dalších živočichů.

V tomto prostoru se soustřeďuje lovná zvěř – srnčí a zejména černá zvěř, která zde má vlastně poslední útočiště. V zimě se černá zvěř dostává až do těsné blízkosti sídliště a silničního okruhu; možnost přesunu do lesa východním směrem zanikla výstavbou golfového hřiště.

13. Čihadla – louky a rybníčky v suchém poldru – OP

Tato část ochranného pásma je součástí suchého poldru Čihadla, který byl vybudován v r. 2008 v údolní nivě části toku Rokytky. Na této dílčí ploše byly vybudovány dva rybníčky, obklopené lučními porosty a rákosinami. Menší, jižněji položený rybníček je na jižním až jiho-východním břehu obklopen kosenou loukou, na ostatních březích sousedí s rákosinou. V rybníčku je ve vodě růžkatec *Ceratophyllum demersum*, břehy lemovány úzkým porostem směsi mokřadních, lučních a poloruderálních druhů: *Phragmites australis*, *Carex acutiformis*, *Lathyrus pratensis*, *Lythrum salicaria*, *Calamagrostis epigejos*, *Juncus effusus*, *Cirsium arvense*, *Dipsacus fullonum*, *Solidago gigantea*, *Iris pseudacorus*, *Carex disticha*, *Glyceria maxima* aj. Podobné luční druhy jsou i v okolních porostech, navíc *Persicaria amphibia*, *Cirsium canum*, *Galium mollugo*, *Phalaris arundinacea*. Druhové složení okolní rákosiny ukazuje následující snímek: 30 m², výška porostu 180 cm, E₁=100 %, *Phragmites australis* 5, *Phalaris arundinacea* 2, *Carex disticha* 1, *Carex acutiformis* 1, *Persicaria amphibia* +, *Geranium palustre* +, *Urtica dioica* +, *Lycopus europaeus* +, *Lythrum salicaria* +, *Galium aparine* +, *Solidago gigantea* +, *Symphytum officinale* r. Obdobné porosty obklopují i větší, severní rybníček. Také v odtokovém kanálu z tohoto rybníčka je *Ceratophyllum demersum*, *Lemna minor*, na březích *Berula erecta*, *Juncus effusus*, *Lycopus europaeus*, *Alisma plantago-aquatica* aj. Podél cesty zde pokračuje Svěpravický potok s upraveným a rekultivovaným korytem, s vegetací obdobnou jako pod výtokem z Martiňáku (dílčí plocha 14). Na jižní straně od cesty se přibližuje koryto Rokytky, doprovázené porostem olší a vrb lužního charakteru.

V nově vybudovaných rybníčcích bylo nalezeno 9 druhů hmyzu, vázaného na mokřadní a vodní biotopy (průzkum r. 2013). Důvodem jejich nízkého počtu mohlo být to, že průzkum byl prováděn nedlouho po založení rybníčků, ale také pravděpodobně přítomnost ryb a absence vhodné vodní a litorální vegetace. Později, v r. 2017, bylo zde již nalezeno 23 druhů hmyzu; mimo jiné se zde vyskytla rovněž klešťanka nejmenší (*Micronecta minutissima*), která je zařazena jako VU (zranitelný druh) podle červeného seznamu ČR (Hejda et al. 2017).

14. Prostor nad severním břehem nádrže až po hráz rybníka Martiňák – OP

Zahrnuje zahrádkářskou osadu, cestu od rybníka Martiňák do Hostavic a Čihadel a úsek Svěpravického potoka od výtoku z rybníka Martiňák po můstek u začátku Čihadel. Svěpravický potok byl v tomto úseku revitalizován: výtok z rybníka pod stavidlem, který dříve vedl vybetonovaným hlubokým korytem, byl nově vyveden do vyvýšeného, přirozeně meandrujícího koryta, které se posléze spojuje s výtokem od přelivu z rybníka. Původní zahloubené a vydlážděné koryto potoka bylo vyvýšeno po celé délce až k můstku u Čihadel a dále do Čihadel, vytvořen meandrující tok s mírně se svažujícími břehy; uprostřed vytvořena tůň s ostrůvkem a upraven přepad do kanálu, spojujícího potok s nádrží pískovna. Podél břehů potoka byly provedeny výsadby mokřadních rostlin. V současné době jsou břehy lemovány mokřadními porosty, u nichž se již těžko dá poznat, které rostliny pocházejí z výsadeb a které se sem rozšířily samovolně: v úseku pod výtokem z Martiňáku jsou mohutné porosty rákosin – *Phragmites australis*, *Typha latifolia*, *Sparganium erectum*, spolu s dalšími druhy, jako je *Juncus effusus*, *Bolboschoenus laticarpus*, *Epilobium hirsutum*, *Lycopus europaeus* aj. Podobné je i složení pobřežních porostů na dalším úseku potoka, přibývají další druhy: *Phalaris arundinacea*, *Scirpus sylvaticus*, *Juncus inflexus*, *Carex acutiformis*, *Carex* cf. *riparia*, *Agrostis stolonifera*, *Calystegia sepium*, *Scrophularia nodosa* (vzácně), *S. umbrosa* (často). V úseku za dřevěnou lávkou převažují rákosiny *Phragmites australis*, *Typha latifolia*, dále na březích nádržky a za přelivem je opět druhové složení podobné, jako v počátečním úseku: *Juncus effusus*, *J. inflexus*, *Scirpus sylvaticus*, *Typha latifolia*, *Epilobium hirsutum*, *Carex acutiformis*, navíc se zde vyskytují: *Glyceria maxima*, *Lysimachia vulgaris*, *Butomus umbellatus*, *Bidens frondosa*, *Lythrum salicaria*, *Iris pseudacorus*, *Persicaria hydropiper*, *Ranunculus repens*. Travnatý porost okolo břehů potoka je každoročně kosen. Revitalizací byl vytvořen dobrý přirozený biotop zejména pro obojživelníky, soudě podle jejich hlasových projevů.

15. rybník Martiňák a jeho přítoky – OP

Rybník Martiňák leží severovýchodně od pískovny. Je napájen dvěma potoky – Svěpravickým a Chvalkou. Výtok z rybníka pod stavidlem se pod hrází spojuje s výtokem bezpečnostního přelivu a dál pokračuje jako Svěpravický potok, který se v Čihadlech vlévá do Rokytky. S Pískovnou je Svěpravický potok propojen kanálem, který přivádí vodu do Pískovny. Rybník slouží jako rybářský revír pro sportovní rybaření. Oba jeho břehy jsou lemovány jen úzkým pásem pobřežní vegetace: na severním břehu převládají sítiny (*Juncus inflexus*, *J. effusus*), kromě toho je zde směs druhů lučních, mokřadních i ruderalních: *Lamium album*, *Vicia sepium*, *Calamagrostis epigejos*, *Astragalus glycyphyllos*, *Carex acutiformis*, *C. pseudocyperus*, *Bolboschoenus laticarpus*, *Scrophularia umbrosa*, *Urtica dioica*, *Cirsium arvense*, *Epilobium*

hirsutum aj. Tento pobřežní pás přechází do travnatého porostu po celé délce podél cesty ke hrázi. Protější jižní břeh je lemován rovněž úzkým pásem pobřežního porostu, přerušovaného na místech využívaných k rybaření. Převládá rákos, místy i vysoké ostřice (*Carex acutiformis*, *C. otrubae*, *C. pseudocyperus*), doprovázené keři (*Rosa* sp., *Sambucus nigra*, *Prunus* cf. *insititia*) a stromy – vrby, břízy, třešně. Obě zátoky okolo přítoků jsou více zarostlé rákosinami (zátoka potoku Chvalka) nebo lemované keři s mokřadními druhy (Svépravický potok) a poskytují vhodné prostředí pro ptactvo. Ostroh proti hrázi, který odděluje obě zátoky, má poměrně příkrý břeh, který je zčásti travnatý, zčásti zarůstá rákosinou nebo sem dosahují stromy a keře.

U hráze je při hladině úzký pruh osídlený poměrně druhově bohatou směsí druhů (např. *Berula erecta*, *Stachys palustris*, *Lycopus europaeus*, *Carex otrubae*, *C. pseudocyperus*, *Bidens frondosa*, *Persicaria hydropiper*, *Iris pseudacorus*, *Rumex crispus*, *R. maritimus*, *Rorippa sylvestris*, *Alisma plantago-aquatica*, *Scrophularia umbrosa*, ojediněle i *Typha latifolia* aj.). Rozvoj tohoto porostu závisí na pohybu vodní hladiny – příznivý je pokles hladiny, kdy se mohou objevit druhy rostoucí na obnažené půdě.

k) zásady hospodářského, rekreačního, sportovního nebo jiného využívání maloplošného zvláště chráněného území, pokud je nebo by mohlo být k těmto činnostem využíváno a pokud mají vliv na stav nebo vývoj jeho předmětů ochrany nebo naplňování jeho dlouhodobých cílů ochrany,

Rekreační využití: PR V pískovně s okolím a přírodní park Čihadla jsou v současné době jediný kus přírody, který mohou obyvatelé Černého Mostu a Hostavic využít k procházkám, což je důležité zejména pro rodiny s dětmi. Bylo by dobré usměrnit jejich cesty tak, aby co nejméně narušovaly pobřežní porosty i okolní lužní společenstva (využití okolí Martiňáku). Hodila by se naučná stezka vytvořená samotnými dětmi ve spolupráci s některou místní školou – podobně jako je v Klánovickém lese; stačilo by umístit jednotlivé tabule u cesty od Martiňáku podél Svépravického potoka k Rokytce nebo dál do Čihadel (nebo kdekoli jinde, kde by to bylo vhodnější). Zahrádkářská osada v současné době nemá negativní vliv na okolí; funguje jako ochranné pásmo mezi silně frekventovanou cestou a severním břehem nádrže a poskytuje vhodné prostředí pro některé živočichy (drobné ptactvo, ještěrky). Případné usměrnění některých činností je možno řešit s vedením osady. Vody v ochranném pásmu patří do rybářského revíru Rokytka a jsou hojně využívány ke sportovnímu rybolovu; v současné době se rybolov neprojevuje negativně.

Sportovní využití: Okolí PR V pískovně a Čihadla mohou sloužit individuální sportovní činnosti (běhání, nordic walking), v Čihadlech jsou po dohodě možné i jednorázové sportovní akce (terénní běh), které by silně a trvale nepoškozovaly přírodní ekosystém.

Hospodářské využití: Pastvina koní v ochranném pásmu v jihovýchodní části chráněného území by měla zůstat omezena na prostor navazující na hospodářská stavení. Není vhodné vypásat celý travnatý pozemek podél břehu nádrže – hrozí zvýšená eutrofizace vodního prostředí.

l) přehled potřeb zaměření, označení a technického vybavení maloplošného zvláště chráněného území v terénu

Doplnění informační tabule u nádrže – upozornění, co by se nemělo dělat, aby se neškodilo celému ekosystému. Funkční by byl rovněž plůtek, který by uzavíral pěšinku mezi krajem severního břehu nádrže a plotem zahrádkářské osady.

m) určení doby jejich platnosti.

neomezená

(2) výčet, popis a umístění opatření, včetně návrhů preventivních opatření a předběžného orientačního vyčíslení očekávaných finančních nákladů vydávaných orgány ochrany přírody na realizaci těchto opatření.

Dílčí plocha 1 – část nádrže s volnou vodní hladinou a poměrně příkrými kraji břehů, kde není vytvořen na větší ploše litorální porost – PR

Bez násady ryb, nádrž již není součástí rybářského revíru. Nemělo by docházet k úplnému vypuštění rybníka ve vegetační sezoně ani k úpravám břehů nebo dna v době hnízdění. Mírný pokles hladiny v důsledku sucha nevadí – na dočasně obnaženém dně může dojít k semenné obnově litorálních porostů, a obnažení pásu dna podél břehů má pozitivní dopad i na obojživelníky a hmyz. Pokud možno kontrolovat přítok vody ze Svěpravického potoka a zamezit přívodu znečištěné vody.

Dílčí plocha 2 – část vodní plochy s ostrůvky a odumírajícími stromy a s roztroušenými mokřadními rostlinami v mělkém litorálu – PR

Zachovávat důsledně všechny zbytky stromů a padlé kmeny ve vodě. V současné době neexistují litorální porosty ve větším rozsahu, takže by bylo žádoucí je alespoň zčásti obnovit.

Bylo by vhodné podpořit regeneraci litorálních porostů v mělčině u východního břehu, v nichž by se dařilo rozmnožování obojživelníků. Část porostů orobince se objevila již

v tomto roce okolo ostrůvku při poklesu vodní hladiny. Pro obnovu jejich porostů by stačilo snížit hladinu tak, aby se objevil pás obnaženého dna. Orobinec má velmi intenzivní semenné rozmnožování, klíčí na obnaženém vlhkém bahně; to ostatně prospívá i mnoha druhům hmyzu. Občasné obnažení dna a jeho provzdušnění zamezí anaerobní procesy v sedimentu a celkově prostředí „ozdraví“. Pro zachování litorálních porostů je důležitý odchyt nutrií.

Dílčí plocha 3 – lužní les v SV části a jeho pokračování podél V břehu až po les na ostrohu – PR

Průběžně prosvětlovat porost na břehu největší tůně v severní části porostu tak, aby část hladiny byla nezastíněná. Tůň je důležitá zejména výskytem obojživelníků, management by se měl proto řídit hlavně jejich potřebami. Fauna bezobratlých živočichů je zde přiměřená, ideální by bylo zachovat stávající stav, tj. zanechat malé části tůně otevřené, nezastíněné. Luční porost při břehu nádrže kosit jednou ročně. Pokosenou travu možno použít na lůžniště plazů. Ostatní porost bez zásahu.

Dílčí plocha 4 – les na V břehu až po výběžek pobřeží (ostrohu) – PR

Částečné prosvětlení porostů již bylo prováděno v uplynulém období; pokračovat v probírce zejména nepůvodních dřevin a keřů tak, aby se upřednostnily původní větší stromy a prosvětlyly mezery mezi nimi.

Dílčí plocha 5 – křovinné a travinné porosty lemující severní, jihozápadní a jižní břeh rybníka – PR

V úzkém pruhu severního břehu nádrže byla vytvořena příkrá stěna, která se osvědčila pro hnízdění ledňáčka a byla také nalezištěm význačných střevlíkovitých bouků. Z tohoto hlediska by bylo vhodné ještě částečné rozšíření tohoto příkrého břehu. Stěny břehu i jeho svrchní hranu je třeba udržovat bez vegetace (zamezit zarůstání dřevinami). Pěšinku podél plotu zakrádkářské osady by bylo vhodné zahradit krátkým plotem. Jinak bez dalších zásahů.

Dílčí plocha 6 – louka–sad – OP

Kosit travnatý porost mezi stromy. Pokud má být zachován charakter sadu, zamezit rozrůstání šípů.

Dílčí plocha 7 – Rekultivovaná skládka – park a přilehlé prostory – OP

Parková úprava terénu je pravidelně udržována kosením. Část prostoru je výběh pro koně.

Dílčí plocha 8 – luční porost u jižního-jihozápadního břehu nádrže – OP

Tato plocha není vhodná k celosezónní pastvě koní. Pravidelně kosit 1–2 krát ročně (podle počasí).

Dílčí plocha 9 – porost podél toku Rokytky – OP

Bez zásahu.

Dílčí plocha 10 – luční porost u Hostavic (opuštěná pole) – OP

Kosit jednou ročně nebo jednou za 2 roky.

Dílčí plocha 11 – lužní les s tůněmi mezi JZ břehem nádrže a Rokytkou – OP

Hubit křídlatku, pokud se vyskytuje. Jinak bez zásahu.

Dílčí plocha 12 – mokřad a porosty dřevin mezi Rokytkou a Svěpravickým potokem na západ od nádrže – OP

Porosty dřevin ponechat přirozenému vývoji, jak se až doposud dělo. Zachovat rákosinu jako refugium mokřadního porostu, kde se koncentruje a ukrývá zvěř, a slouží rovněž jako důležitá ornitologická lokalita. Podobně významný je i porost s kopřivami – zde je důležité, aby se nerozrůstaly dřeviny; proto by bylo vhodné kopřivoviště po částech mozaikovitě kosit – každý rok jednu část.

Dílčí plocha 13 – Čihadla – louky a nádržky v suchém poldru – OP

Část suchého poldru s lučními porosty a dvěma nově vybudovanými rybníčky. Rybníčky bez násady, neslouží sportovnímu rybaření. Kosit luční porosty 1 x ročně, rákosiny pokosit po částech (jednorázově) pokud by hrozilo zarůstání dřevinami.

Dílčí plocha 14 – prostor nad severním břehem nádrže až po hráz rybníka Martiňák – OP

Lze předpokládat, že se kolem zrevitalizovaného Svěpravického potoka vytvoří místy mokřad, který je možno nechat přirozenému vývoji. Každoroční kosení travnatého okraje není nutné, zamezuje však zarůstání dřevinami a tím stínění potoka. Jinak bez zásahů.

Dílčí plocha 15 – rybník Martiňák a jeho přítoky – OP

V současné době je u rybníka Martiňák budován přírodní park, určený zejména pro obyvatele Dolních Počernic a Černého Mostu. V rámci těchto prací bude mimo jiné na ostrohu mezi oběma zátokami vytvářena soustava tůň a kanálů jako biotop pro obojživelníky, která by byla oddělena od návštěvnického prostoru. Zároveň budou vytvořeny další tůň u břehu rybníka. S ohledem na bezprostřední blízkost golfového hřiště a existující možnost chemického znečištění spodních vod by bylo vhodné provést rozbor vody, prosakující na dno budovaných tůň. Pokud by se uvažovalo v souvislosti se znečištěním vody ve Svěpravickém potoce o vybudování kořenové čistírny, pak by bylo vhodné místo na okraji budovaných tůň a kanálů směrem ke golfovému hřišti (přírodní filtr). Nejdříve by ovšem bylo potřeba znát kvalitu spodní vody, případně druh znečištění, aby na to kořenová čistírna stačila. Samotný rybník je pronajatý Českému rybářskému svazu a slouží sportovnímu rybolovu; správu zde vykonává organizace Lesy HMP, obdobně jako u Pískovny.

Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací):

Kosení – 1x ročně 20.000,-	náklady za období 200.000,-
Kosení – 1x za 2 roky 35.000,-	náklady za období 175.000,-
Postupné probírky lesního porostu – 1x za 2 roky 30.000,-	150.000,-
Celkem (Kč)	525.000,-

(3) zásady péče a návrhy opatření o přírodní stanoviště nebo stanoviště druhů, včetně ptáků, které jsou předmětem ochrany evropsky významných lokalit nebo ptačích oblastí, pokud jsou s těmito územími v územním překryvu. To se týká přírodních stanovišť nebo stanovišť druhů, jejichž výskyt je lokalizován na území dotčeného maloplošného zvláště chráněného území.

PR V pískovně není v územním překryvu s evropsky významnými lokalitami ani ptačími oblastmi.

(4) zásady péče a návrhy opatření o další významné ekosystémy nebo jejich složky, pokud se nacházejí na jejich území. Tyto zásady péče a návrhy opatření musí být přitom zpracovány takovým způsobem, aby při jejich realizaci nebylo ohroženo zachování nebo obnovení příznivého stavu předmětů ochrany předmětného maloplošného

zvláště chráněného území a nebylo ohroženo naplňování jeho dlouhodobých cílů ochrany.

Na území PR V pískovně se nenacházejí jiné ekosystémy, které by vyžadovaly speciální zásady péče a návrhy opatření.

Určení rozsahu a způsobu sledování stavu a vývoje předmětů ochrany zvláště chráněných území.

Podle možností opakovaně provádět inventarizační botanické a zoologické průzkumy, zaměřené zejména na hmyz a další bezobratlé, na obojživelníky, plazy a ptactvo. Navrhuje se rovněž sledování kvality vody v PR a zvláště kvality vody na přítoku.

Návrhy na vzdělávací využití území.

Územím v současné době prochází naučná stezka Dolní Počernice (slavnostně otevřena v září r. 2008), jedno ze zastavení je věnováno PR V pískovně, 1 zastavení se věnuje rekultivované skládce při kraji PR. Přínosné by bylo instalování dalších poznávacích a informačních tabulí speciálně pro děti.

4.2 Použité podklady a zdroje informací

Grulich V. (2017): Červený seznam cévnatých rostlin ČR. – Příroda, Praha, 35: 75–132.

Hadravová A. (2019): Ledňáček říční hnízí i v Praze, ale nemá to jednoduché. – Živa 3/2019: 137–139.

Hejda R., Farkač J. & Chobot K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. – Příroda, Praha, 36: 1–612.

Chobot K., Plesník J. & Grulich V. (2017): Kategorie a kritéria IUCN a jejich použití pro Červené seznamy cévnatých rostlin ČR. – Příroda, Praha, 35: 47–61.

Chytrý M., Kučera T., Kočí M., Grulich M. & Lustyk P. [eds] (2010): Katalog biotopů České republiky. – AOPK ČR, Praha

Jeřábková L., Krása A., Zavadil V., Mikátová B. & Rozínek R. (2017): Červený seznam obojživelníků a plazů České republiky. – Příroda, Praha, 34: 83–106.

Kubát K. [ed.] (2002): Klíč ke květeně České republiky. Academia, Praha. 928 pp.

Kubíková J., Ložek V., Špryňar P. & kol. (2005): Praha. In: Mackovčín P. & Sedláček M. [eds]: Chráněná území ČR, svazek XII. – AOPK ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 304 pp.

Moravec J., Neuhäusl R. et al. (1991): Přirozená vegetace území hlavního města Prahy a její rekonstrukční mapa. – Academia, Praha, 200 pp.

Skalický V., Kubíková J., Bělohávková R., Durdík M., Fišerová D., Hrouda L., Hroudová Z., Hašková J., Jaroš V., Klaudisová A. & Rydlo J. (1992): Květena vybraných chráněných území a registrovaných přírodních ploch ve východní části Prahy. – *Natura Pragensis*, 8: 215–269.

Šťastný K., Bejček V. & Němec M. (2017): Červený seznam ptáků České republiky. – *Příroda*, Praha, 34: 107–154.

další zdroje informací:

Entomologický průzkum přírodní rezervace V Pískovně, 2016 – depon. in: Magistrát HMP

Entomologický průzkum oblasti revitalizovaného suchého poldru Čihadla, 2013 – depon. in: Magistrát HMP

Entomologický průzkum oblasti revitalizovaného suchého poldru Čihadla, 2017 – depon. in: Magistrát HMP

Faunistická databáze České ornitologické společnosti „AVIF“ – <https://www.birds.cz/avif>

Kerouš K.: Amphibia, Reptilia – průzkum PR V pískovně, 2019

Salvia o. s. – sdružení pro ochranu přírody (2009): Plán péče o přírodní rezervaci V Pískovně na období 2011–2020. – depon. in: Magistrát HMP

Veselý P.: Výsledky průzkumu střevlíkovitých brouků (Coleoptera: Carabidae) vybraných lokalit v Praze-Dolních Počernicích a Hostavicích v roce 2017 – depon. in: Magistrát HMP

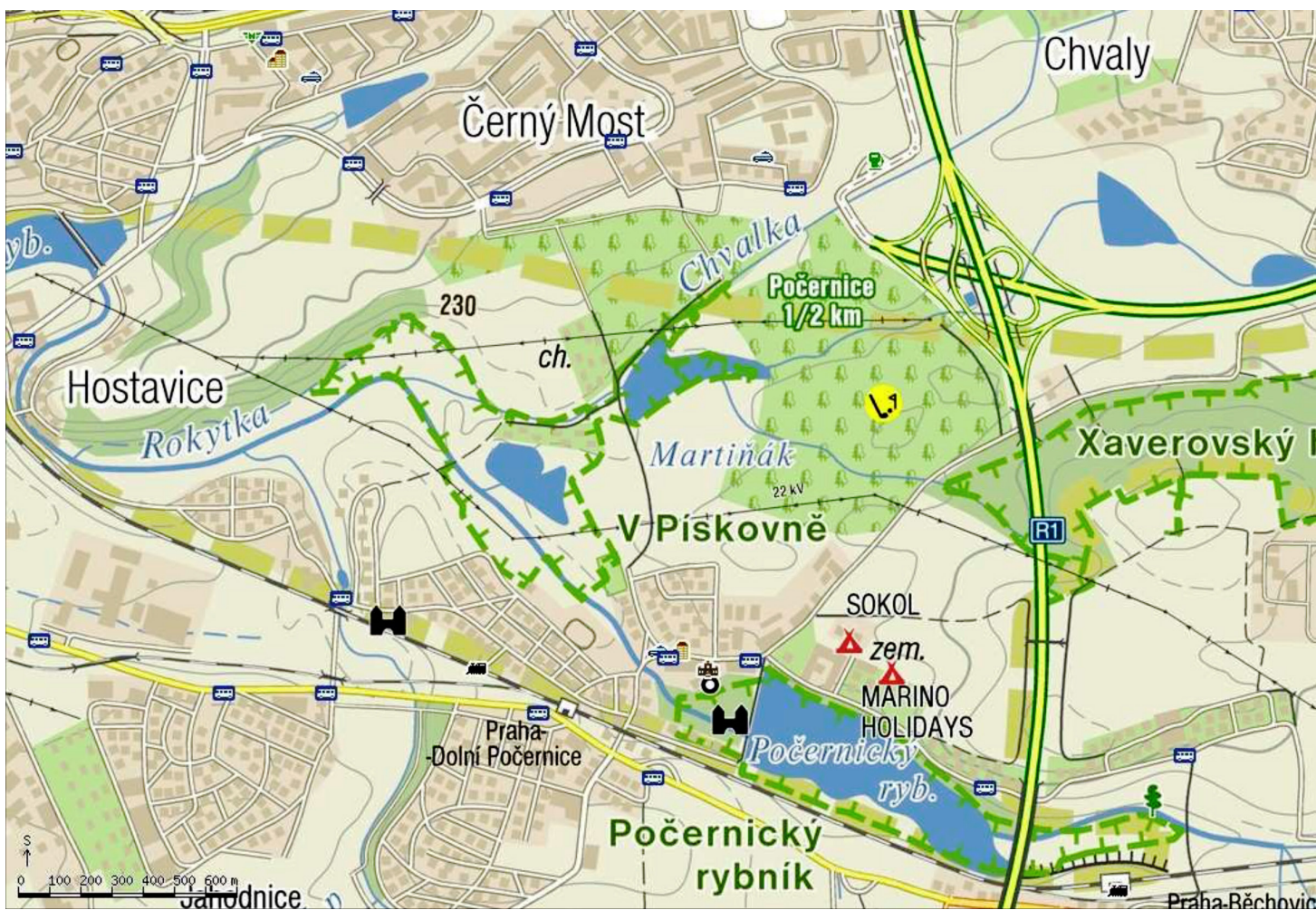
vyhláška MŽP č. 395/1992 Sb. a 60/2008 Sb.

ZO ČSOP Nyctalus (2013): Monitoring netopýrů a vyvěšení celoročně obyvatelných budek ve vybraných ZCHÚ na území Prahy. – depon. in: Magistrát HMP

Popis dílčích ploch a objektů na nelesních pozemcích a výčet plánovaných zásahů v nich

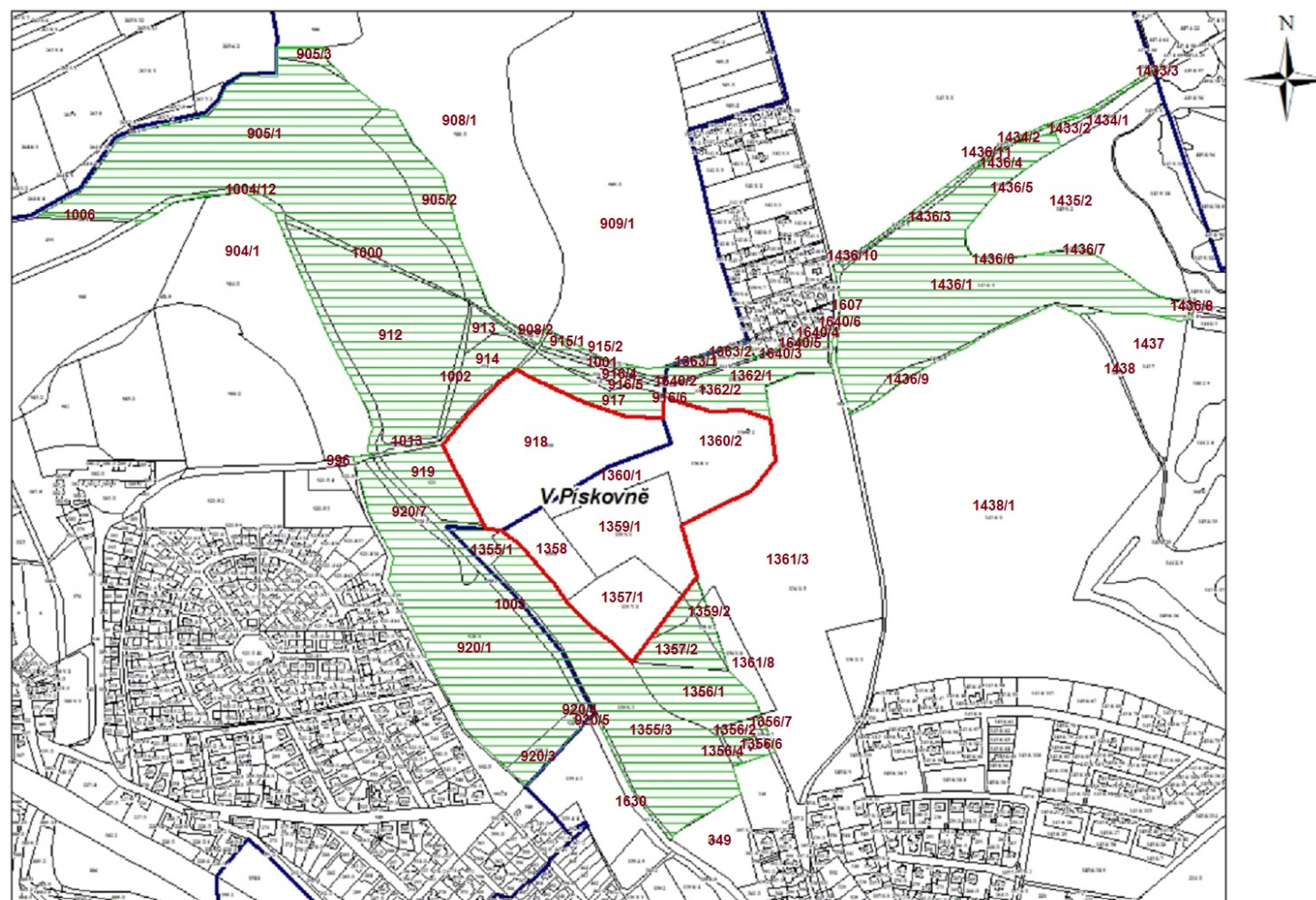
označení plochy nebo objektu	název	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost*	termín provedení	interval provádění
1	plocha 1, PR	3,2	volná vodní plocha v jihozápadní, západní a severozápadní části rybníka	bez zásahu			
2	plocha 2, PR	1,3	vodní plocha s ostrůvky	bez zásahu			
3	plocha 3, PR	1,67	porost charakteru lužního lesa s mokřady, tůňemi i fragmentem louky na východním až severovýchodním břehu	u největší tůně prosvětlit porost tak, aby část hladiny byla osluněná;	zásah vhodný	září – únor	jednorázově
				kosení lučního porostu	zásah vhodný	červenec – srpen	1x ročně
4	plocha 4, PR	0,46	listnatý les na východním břehu	probírka stromů a keřů, prosvětlení	zásah vhodný	září – únor	průběžně
5	plocha 5, PR	0,6	křovinné a travinné porosty lemující severní, jihozápadní a jižní břeh rybníka	na severním břehu zvětšit strmý úsek břehu;	zásah vhodný	říjen – únor	
6	plocha 6, OP	0,35	louka – sad, navazující na lesní porost	kosení lučního porostu	zásah vhodný	červenec – srpen	1 x ročně
7	plocha 7, OP	3,8	rekultivovaná skládka – park a přilehlé prostory	bez zásahu			
8	plocha 8, OP	0,65	louka podél jihozápadního břehu nádrže, zčásti podmáčená	kosení lučního porostu	zásah vhodný	červenec – srpen	1x až 2x ročně, podle počasí
9	plocha 9, OP	1	lužní porost lemující tok Rokytky	bez zásahu			
10	plocha 10, OP	4,2	travnatý porost u Hostavic (opuštěná pole)	kosení porostu	zásah vhodný	červenec – srpen	1x ročně nebo 1x za 2 roky
11	plocha 11, OP	1	lužní les s tůňemi mezi jihozápadním břehem nádrže a Rokytkou	bez zásahu			
12	plocha 12, OP	3,35	mokřad – rákosina a porosty dřevin na západ od nádrže, mezi Svěpravickým potokem a Rokytkou	bez zásahu			

13	plocha 13, OP	7,46	Čihadla – louky a dva rybníčky v suchém poldru	kosení lučních porostů	zásah vhodný	červenec – srpen	1x ročně
14	plocha 14, OP	2,4	úsek toku Svěpravického potoka a zahrádkářská kolonie	bez zásahu			
15	plocha 15, OP	5,7	rybník Martiňák a jeho přítoky	bez zásahu			

Příloha 1. – Orientační mapa s vyznačením území přírodní rezervace V Pískovně

1:6000

Příloha 2. – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma.

Příloha 3. – Zákres hranic území do ortofotomapy ČR. červeně – přírodní rezervace, fialově – ochranné pásmo

Příloha 4. – Zákes díčích ploch přírodní rezervace a ochranného pásma